

Nr 3.

Ankom till riksdagens kansli den 20 februari 1925 kl. 10 f. m.

Konstitutionsutskottets utlåtande i anledning av väckta motioner om införande av proportionellt valsätt vid val av ledamöter i folkskolestyrelse.

Konstitutionsutskottet har till behandling i ett sammanhang förehaft dels motionen nr 5 i första kammaren av herr *Eli Svänsson*, dels de likalydande motionerna nr 140 i första kammaren av herr *Luterkort* och nr 198 i andra kammaren av herr *Västberg*, dels ock de likalydande motionerna nr 141 i första kammaren av herr *Luterkort* och nr 199 i andra kammaren av herr *Västberg*, i vilka motioner hemställts:

a) i motionen I: 5, »att riksdagen måtte till Konungen avlåta skrivelse om ändring i författningarna så, att såväl inom stadsfullmäktige som å kyrkostämma val till folkskolestyrelse måtte tillåtas försiggå proportionellt på sätt, som om proportionella val är föreskrivet»;

b) i motionerna I: 140 och II: 198, »att riksdagen måtte besluta, att 4 § i lagen den 25 juni 1909 angående folkskoleväsendet i vissa städer måtte erhålla följande ändrade lydelse:

'Där ej — — — — — röstberättigade.
Val av ledamöter i skolstyrelse sker, där två eller flera personer skola utses, proportionellt på sätt därom är särskilt stadgat, därest sådant äskas av minst så många väljande, som motsvara det tal, vilket erhålles, om samtliga väljandes antal delas med det antal personer, valet avser, ökat med 1.

Val av — — — — — avgångne.

Domkapitlet — — — — — erforderligt.

Kvinna — — — — — uppdraget.

Ledamöter — — — — — företrädere.»

c) i motionerna I: 141 och II: 199, »att riksdagen måtte besluta, att i 1 § 1 momentet uti kungl. stadgan den 13 juni 1913 om proportionellt valsätt vid vissa val inom landsting och stadsfullmäktige m. m. måtte erhålla följande ändrade lydelse:

'Då val — — — — — kyrko- och skolråd,
folkskolestyrelse samt landsting — — — — —
är föreskrivet.»

Beträffande motiveringen får utskottet hänvisa till motionerna.

Bihang till riksdagens protokoll 1925. 5 saml. 3 häft. (Nr 3.)

*Utskottets
yttrande.*

Frågan om sättet för val av folkskolestyrelse i stad var senast år 1923 föremål för riksdagens prövning, detta genom motioner, vilka i likhet med de vid innevarande riksdag väckta åsyftade att åvägabringa införande av proportionellt valsätt vid dessa val. Vid 1923 års riksdag avstyrktes ifrågavarande motioner av konstitutionsutskottet och avslogos av båda kamrarna; i motiveringen till sin hemställan om avslag anförde konstitutionsutskottet, att frågan om sättet för val av folkskolestyrelse varit föremål för behandling av de sakkunnige, vilka hade att utreda frågan, huruvida och i vad mån representativt system må kunna införas i den kyrkliga kommunen m. m., och att denna fråga alltså under den närmaste tiden i ett större sammanhang kunde väntas komma under riksdagens prövning. Ifrågavarande utredning har sedermera slutförts och skulle enligt de författningsförslag, som framlagts av de sakkunnige, val av folkskolestyrelse i stad förrättas proportionellt.

Enligt utskottets mening är syftet i föreliggande motioner värt beaktande; följdriktighetens och den praktiska lämplighetens krav synas nämligen tala för att principen om proportionellt valsätt utsträcker även till val av ledamöter i folkskolestyrelse. Förslagen om vidtagande av omedelbara lagändringar kan utskottet emellertid icke biträda. Vid införande av proportionellt valsätt vid val av folkskolestyrelse lär det nämligen vara nödvändigt att företaga en mera genomgripande omredigering av hithörande bestämmelser än den i förevarande motioner föreslagna och torde för detta ändamål en mera ingående undersökning vara av behovet påkallad. Icke heller anser sig utskottet, då en utredning i frågan redan föreligger, nu böra föreslå en skrivelse i ämnet till Kungl. Maj:t. Utskottet vill emellertid betona önskvärldheten av att förevarande spörsmål inom kort i utrett skick föreläggas riksdagen, vilket torde kunna ske även utan samband med andra i omförmälda sakkunnigbetänkande berörda frågor.

Utskottet får alltså hemställa,

att förevarande motioner icke måtte till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 19 februari 1925.

På konstitutionsutskottets vägnar:

K. von GEIJER.

Närvarande: Herrar von Geijer, Sävström, Strömberg, K. J. Ekman,^{*)} Thulin, Reuter-skiöld, David Bergström, G. W. Hansson, Dahl, N. J. F. Almkvist,^{*)} A. W. Johansson, Magnusson i Tumhult, Gustafson i Kasenberg, Bäckström, K. A. Westman, Pehrsson i Göteborg,^{*)} Hallén, Andersson i Igelboda, Karlsson i Vadstena,^{*)} och Fast ^{*)}

^{*)} Ej närvarande vid utlåtandets justering.

Reservation

av herrar *Strömberg, David Bergström, Almkvist, Bäckström* och *Hallén*, vilka ansett att konstitutionsutskottet med anledning av de föreliggande motionerna bort hemställa,

att riksdagen beslutar i skrivelse till Kungl. Maj:t begära framläggande av förslag i ändamål att val till folkskolestyrelse må förrättas enligt proportionellt valsätt.
